KOMISIJA

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2009 m. rugsėjo 24 d.

dėl laikinųjų apsaugos priemonių, Prancūzijos nustatytų pienui ir pieno produktams, įvežamiems į jos teritoriją iš ūkio, kuriame patvirtintas klasikinio skrepi atvejis

(pranešta dokumentu Nr. C(2009) 3580)

(Tekstas autentiškas tik prancūzų kalba)

(2009/726/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 178/2002, nustatantį maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantį Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantį su maisto saugos klausimais susijusias procedūras [1], ypač į jo 54 straipsnio 2 dalį,

kadangi:

(1) 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 999/2001, nustatantis tam tikrų užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų prevencijos, kontrolės ir likvidavimo taisykles [2], taikomas gyvūnų auginimui, gyvūninių produktų gamybai ir jų patiekimui rinkai.

(2) Reglamento (EB) Nr. 999/2001 VII priede nustatytos priemonės, kurių turi būti imamasi įtarus arba patvirtinus avių arba ožkų užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos (USE) atvejį Bendrijoje. Tų gyvūnų ir jų produktų patiekimo Bendrijos rinkai ir importo į Bendriją taisyklės nustatytos to reglamento VIII ir IX prieduose.

(3) Reglamente (EB) Nr. 178/2002 nustatytos Bendrijos ir nacionaliniu lygiu maistą bei pašarus, ypač jų saugą, reglamentuojančios taisyklės. To reglamento 53 straipsnyje nustatyta, kad kai yra akivaizdu, kad Bendrijos kilmės arba iš trečiųjų šalių importuoti maisto produktai arba pašarai gali kelti rimtą pavojų žmonių ar gyvūnų sveikatai ar aplinkai ir kad šio pavojaus konkrečios valstybės narės (valstybių narių) taikomomis priemonėmis sėkmingai išvengti neįmanoma, Komisija turi nedelsdama priimti tam tikras priemones, pavyzdžiui, sustabdyti pavojų keliančių gyvūninių maisto produktų patiekimą rinkai arba jų importą.

(4) Be to, Reglamento (EB) Nr. 178/2002 54 straipsnyje nustatyta, kad jei valstybė narė oficialiai praneša Komisijai apie būtinybę imtis padarinių likvidavimo priemonių ir jei Komisija nesiėmė to reglamento 53 straipsnyje nurodytų veiksmų, valstybė narė gali nustatyti laikinąsias apsaugos priemones, bet apie tai turi nedelsdama pranešti kitoms valstybėms narėms ir Komisijai. Tokiu atveju Komisija per 10 darbo dienų turi pateikti šį klausimą Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatiniam komitetui svarstyti, kad nacionalinės laikinosios apsaugos priemonės būtų išplėstos, iš dalies pakeistos arba panaikintos. Nacionalines laikinąsias apsaugos priemones valstybė narė gali taikyti tol, kol bus priimtos Bendrijos priemonės.

(5) Europos Komisijos prašymu 2007 m. kovo 8 d. Europos maisto saugos tarnybos (EMST) Mokslinė biologinių pavojų komisija priėmė nuomonę dėl avių ir ožkų rizikos užsikrėsti USE tam tikrų aspektų [3]. Priimtoje nuomonėje EMST padarė išvadą, kad „nėra epidemiologinio ar molekulinio ryšio tarp klasikinio ir (arba) atipinio skrepi atvejų ir žmonių susirgimų USE įrodymų. GSE sukėlėjas yra vienintelis USE sukėlėjas, nustatytas kaip zoonozių sukėlėjas. Tačiau dėl jų įvairovės šiuo metu negalima atmesti galimybės, kad žmonės gali užsikrėsti kitais gyvūnų USE sukėlėjais“ [4].

[1] OL L 31, 2002 2 1, p. 1.
[2] OL L 147, 2001 5 31, p. 1.
[3] *EMST leidinys* (2007 m.) 466, p. 1–10.
[4] Žr. nuomonės 4 skirsnį.

(6) Paskelbus minėtą nuomonę, priimtas 2007 m. birželio 26 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 727/2007, iš dalies keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 999/2001, nustatančio tam tikrų užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų prevencijos, kontrolės ir likvidavimo taisykles, I, III, VII ir X priedus ([1]). Reglamentu (EB) Nr. 727/2007 nustatyta, kad skersti visos bandos nebeprivaloma, ir numatytos tam tikros skerdimui alternatyvios priemonės, kurias galima taikyti, jei avių ir ožkų ūkyje patvirtinamas USE protrūkis, bet atmetama galvijų spongiforminės encefalopatijos (GSE) galimybė. Panaikinus tam tikras to reglamento nuostatas ir Prancūzijai pareikalavus taikyti laikinąsias priemones, Teismas 2007 m. rugsėjo 28 d. laikinąsias apsaugos priemones taikančio teisėjo nutartimi ([2]) laikinai sustabdė užginčytų nuostatų taikymą, kol nebus priimtas galutinis sprendimas pagrindinėje byloje.

(7) Gavusi Komisijos prašymą 2008 m. sausio 24 d. EMST priėmė mokslinį ir techninį paaiškinimą, susijusį su kai kuriais jos 2007 m. kovo 8 d. nuomonės dėl avių ir ožkų rizikos užsikrėsti USE tam tikrų aspektų, kurie buvo nagrinėjami priimant Reglamentą (EB) Nr. 727/2007, išvadų aspektais ([3]).

(8) Komisija, išsamiai išnagrinėjusi minėtą paaiškinimą ir jai, kaip rizikos valdytojai, tenkančius galimus pasirinkimus, 2008 m. birželio 17 d. priėmė Reglamentą (EB) Nr. 746/2008, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 999/2001, nustatančio tam tikrų užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų prevencijos, kontrolės ir likvidavimo taisykles, VII priedas ([4]). Reglamente (EB) Nr. 746/2008 iš esmės yra tos pačios nuostatos, kurios jau buvo numatytos Reglamente (EB) Nr. 727/2007. Prancūzijai ėmusis naujų veiksmų Pirmosios Instancijos Teismas 2008 m. spalio 30 d. teismo pirmininko nutartimi ([5]) laikinai sustabdė susijusių nuostatų taikymą, kol bus priimtas galutinis sprendimas, kuriame bus visapusiškai įvertintas rizikos valdymo priemonių, kurių Komisija ėmėsi Reglamentu (EB) Nr. 746/2008, teisėtumas.

(9) Europos Komisijos prašymu 2008 m. lapkričio 6 d. EMST paskelbė Mokslinės biologinių pavojų komisijos nuomonę dėl pavojaus žmonėms ir gyvūnams užsikrėsti užkrečiamąja spongiformine encefalopatija (USE) per smulkiųjų atrajotojų pieną ir pieno produktus ([6]). Šioje nuomonėje EMST padarė išvadą, kad ėriukas gali užsikrėsti klasikiniu skrepi nuo avies per pieną arba priešpienį. EMST taip pat teigė, kad klasikiniu skrepi užsikrėtusios bandos pienas ir pieno produktai gali kelti pavojų žmonėms ir gyvūnams užsikrėsti USE. Be to, EMST padarė išvadą, kad avių atsparumo skrepi ligai veisimo programa galima sumažinti su smulkiųjų atrajotojų pieno produktais susijusį pavojų žmonėms ir gyvūnams. Dėl atipinio skrepi EMST padarė išvadą, kad aiškiai ribojant sukėlėjo išplitimą užsikrėtusių gyvūnų organizmuose būtų galima sumažinti užkrečiamumą per pieną. Dėl GSE EMST pažymėjo, kad nėra informacijos apie užkrečiamumą arba PrP^{Sc} buvimą GSE užsikrėtusių smulkiųjų atrajotojų priešpienyje arba piene. Tačiau EMST padarė išvadą, kad GSE sukėlėjui anksti ir palaipsniui periferiškai išplitus bandymui užkrėstuose neatsparių avių organizmuose, GSE užsikrėtusių smulkiųjų atrajotojų priešpienis arba pienas gali būti užkrėstas.

(10) 2008 m. lapkričio 6 d. Prancūzijos maisto saugos agentūra (AFSSA) paskelbė nuomonę dėl klasikinio skrepi plitimo per smulkiųjų atrajotojų pieną rizikos ([7]), kurioje padarė tokią pačią išvadą, kaip EMST nuomonėje padaryta išvada – ėriukas gali užsikrėsti klasikiniu skrepi nuo avies per pieną arba priešpienį. AFFSA dėl pavojaus žmonėms užsikrėsti USE nusprendė, kad smulkiųjų atrajotojų, kurie yra užsikrėtę ar įtariama, kad yra užsikrėtę, bandų pieno arba pieno produktų vartojimas gali kelti pernelyg didelį pavojų vartotojams ir rekomendavo „uždrausti bandos pieną ir pieno produktus parduoti naudojimui žmonėms skirtuose maisto produktuose“, nes bandose, kurių gyvūnai užsikrėtę klasikiniu skrepi, gali būti labai daug ligos atvejų.

(11) 2008 m. lapkričio 7 d. Prancūzija, remdamasi EMST ir AFSSA nuomonėmis, priėmė tik šalies rinkoje taikomas priemones ir uždraudė Prancūzijoje naudoti skrepi užsikrėtusių bandų pieną ir pieno produktus maistui ir pašarams ([8]).

(12) 2008 m. lapkričio 11 d. ir 26 d. Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas nagrinėjo, kokių šių naujų mokslinių įrodymų pasekmių galima tikėtis.

([1]) OL L 165, 2007 6 27, p. 8.
([2]) Nnutartis 2007 m. byloje T-257/07 R *Prancūzija prieš Komisiją*, p. II–4153.
([3]) Mokslinės biologinių pavojų komisijos Europos Komisijos prašymu parengta mokslinė ataskaita „Mokslinis ir techninis paaiškinimas dėl kai kurių 2007 m. kovo 8 d. nuomonės dėl avių ir ožkų rizikos užsikrėsti užkrečiamosiomis spongiforminėmis encefalopatijomis tam tikrų aspektų išvadų aspektų vertinimo ir atsižvelgimo į juos“. *EMST leidinys* (2008 m.) 626, p. 1–11.
([4]) OL L 202, 2008 7 31, p. 11.
([5]) Nutartis byloje T-257/07 RII *Prancūzija prieš Komisiją* (OL C 327, 2008 12 20, p. 26).
([6]) *EMSA leidinys* (2008 m.) 849, p. 1–37.
([7]) 2008 m. spalio 8 d. AFSSA nuomonė dėl naujų turimų mokslinių duomenų apie tos pačios rūšies gyvūnų užsikrėtimą klasikinio skrepi sukėlėju per pieną galimų pasekmių gyvūnų ir visuomenės sveikatai (http://www.afssa.fr/Documents/ESST2008sa0115EN.pdf).
([8]) 2008 m. lapkričio 7 d. sprendimas, kuriuo keičiamas 2003 m. sausio 27 d. sprendimas, kuriuo nustatomos su ožkų skrepi susijusios gyvūnų sveikatos priežiūros priemonės (2008 m. lapkričio 8 d. *Prancūzijos Respublikos oficialusis leidinys*, p. 17160).

(13) Atsižvelgiant į naujus mokslinius įrodymus ir ypač į tai, kad įrodyta, jog klasikiniu skrepi ėriukas gali užsikrėsti nuo avies pieno, per 2008 m. lapkričio 11 d. Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinio komiteto posėdį pristatytas Komisijos reglamento, kuriuo iš dalies keičiami Reglamento (EB) Nr. 999/2001 VII ir IX priedai siekiant uždrausti naudoti skrepi užsikrėtusių bandų pieną ir pieno produktus pašarams, pagreitinti klasikiniu skrepi užsikrėtusių pieno produktų gamybai auginamų gyvūnų bandų likvidavimo procedūrą ir apriboti pieno bei pieno produktų naudojimą maistui šalies rinkoje, pasiūlymo projektas. Tačiau dėl pasiūlymo nebalsuota, nes paskutiniajam tikslui nepritarė valstybių narių dauguma.

(14) Per 2008 m. lapkričio 26 d. Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinio komiteto posėdį pristatytas iš dalies pakeistas Komisijos reglamento, kuriuo iš dalies keičiami Reglamento (EB) Nr. 999/2001 VII ir IX priedai siekiant uždrausti pašarams naudoti pieną ir pieno produktus iš ūkių, kuriuose nustatytas klasikinio skrepi atvejis, pasiūlymas, kuriam pritarta kvalifikuota balsų dauguma. Prancūzijos delegacija oficialiu pareiškimu pritarė tokio pasiūlymo priėmimui ir paragino Komisiją pateikti kitą Komisijos reglamento, kuriuo būtų iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 999/2001 siekiant numatyti tokias pačias priemones, susijusias su maisto produktais, pasiūlymą. Atsakydama į šį raginimą Komisija patvirtino, kad diskusijos dėl priemonių, susijusių su maisto produktais, bus tęsiamos.

(15) Taigi 2009 m. vasario 3 d. priimtas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 103/2009, iš dalies keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 999/2001, nustatančio tam tikrų užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų prevencijos, kontrolės ir likvidavimo taisykles, VII ir IX priedus [1]. Reglamente (EB) Nr. 103/2009 numatyti tam tikri Reglamento (EB) Nr. 999/2001 VII priedo pakeitimai, taip pat nuostata, kad jei patvirtinama, kad USE yra klasikinis skrepi, ūkyje sunaikintinų gyvūnų pienas ir pieno produktai negali būti naudojami atrajotojams, išskyrus atrajotojus tame ūkyje, šerti. Be to, tokie produktai kaip ne atrajotojams skirtas pašaras turi būti patiekiami tik susijusios valstybės narės teritorijos rinkai. Pagaliau Reglamente (EB) Nr. 103/2009 numatyta, kad siekiant sumažinti pavojų žmonėms užsikrėsti USE turi būti pagreitinta klasikiniu skrepi užsikrėtusių pieno produktų gamybai auginamų gyvūnų bandų likvidavimo procedūra.

(16) 2008 m. gruodžio 18 d. Prancūzija paprašė Komisijos pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 53 straipsnio 1 dalį priimti padarinių likvidavimo priemones dėl klasikinio skrepi sukėlėjų keliamo pavojaus žmonėms. Be to, per 2009 m. sausio 14 d. Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinio komiteto posėdį Prancūzija kitų valstybių narių delegacijoms pranešė apie tokį prašymą.

(17) 2009 m. sausio 20 d. Komisija, remdamasi 2008 m. lapkričio 26 d. Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatiniam komitetui pristačius Komisijos reglamento, kuriuo iš dalies keičiami Reglamento (EB) Nr. 999/20041 VII ir IX priedai, pasiūlymą vykusiomis diskusijomis, darbo grupėse tęsė diskusiją, susijusią su pieno ir pieno produktų iš ūkių, kuriuose nustatytas klasikinio skrepi atvejis, naudojimu maistui. Per šią diskusiją paaiškėjo, kad dauguma valstybių narių nenori remti Prancūzijos priimtos pozicijos dėl būtinybės imtis papildomų rizikos valdymo priemonių, kuriomis būtų draudžiama tokį pieną ir pieno produktus naudoti maistui.

(18) 2009 m. kovo 11 d. Prancūzijai skirtu raštu Komisija patvirtino neketinanti priimti jokių padarinių likvidavimo priemonių dėl pieno ir pieno produktų naudojimo maistui.

(19) 2009 m. vasario 25 d. Prancūzija priėmė priemonę, susijusią su draudimu į Prancūzijos teritoriją importuoti žmonėms vartoti skirtą avių ir ožkų pieną ir pieno produktus [2]. 2009 m. kovo 9 d. Prancūzija pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 54 straipsnio 1 dalį pranešė Komisijai apie šias priemones kaip laikinąsias apsaugos priemones. Priemonėmis nustatoma, kad pienas ir pieno produktai iš kitos valstybės narės į Prancūzijos teritoriją gali būti importuojami tik tuomet, jei jie yra iš ūkio, kurio gyvūnų judėjimas nebuvo oficialiai apribotas gamybos metu, ir jei tai nėra gyvūnų, kurie turėjo būti sunaikinti arba paskersti patvirtinus klasikinio skrepi atvejį, pienas ir pieno produktai.

(20) Taigi Komisija šį klausimą pateikė per 2009 m. kovo 23 d. Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinio komiteto posėdį, kad nacionalinės apsaugos priemonės pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 54 straipsnio 2 dalį būtų išplėstos, iš dalies pakeistos arba panaikintos.

(21) Kaip išsamiai išdėstyta Reglamento (EB) Nr. 746/2008 preambulėje ir ypač 12 konstatuojamojoje dalyje, EMST pripažįsta, kad nėra jokių mokslinių įrodymų, kad egzistuotų tiesioginis ryšys tarp avių ir ožkų USE, išskyrus GSE, ir žmonių USE, net jei avis ir ožkas galinčių užkrėsti ligos sukėlėjų biologinė įvairovė yra svarbus aspektas, dėl kurio negalima atmesti žmogaus užsikrėtimo galimybės.

[1] OL L 34, 2009 2 4, p. 11.

[2] 2009 m. vasario 25 d. sprendimas dėl draudimo importuoti žmonėms vartoti skirtą avių ir ožkų pieną, tokio pieno produktus ir produktus, kurių sudėtyje yra avių ir ožkų pieno, keliančius pavojų užsikrėsti užkrečiamosiomis spongiforminėmis encefalopatijomis (2009 m. kovo 5 d. *Prancūzijos Respublikos oficialusis leidinys*, p. 4094).

(22) EMST nuomonė, kad negalima atmesti žmogaus užsikrėtimo avių ar ožkų USE sukėlėjais galimybės, pagrįsta eksperimentiniais žmogaus sistemos barjero ir gyvūnų modelių (primatų ir pelių) tyrimais. Tačiau šiuose modeliuose neatsižvelgiama į genetines žmonių charakteristikas, labai veikiančias sąlygines galimybes užsikrėsti priono ligomis. Be to, modeliai nevisiškai tiksliai leidžia ekstrapoliuoti rezultatus natūralioms sąlygoms, visų pirma atsižvelgiant į tai, jog neaišku, ar jie tiksliai atitinka žmogaus sistemos barjerą ir ar naudotas eksperimentinis inokuliacijos būdas atitinka užsikrėtimą natūraliomis sąlygomis. Todėl galima teigti, kad nors žmonių užsikrėtimo avių ar ožkų USE sukėlėjais rizika neatmestina, ji yra labai nedidelė, nes tokio užsikrėtimo įrodymai pagrįsti eksperimentiniais modeliais, neatitinkančiais natūralių sąlygų, susijusių su tikruoju žmogaus sistemos barjeru ir tikraisiais užsikrėtimo būdais.

(23) Įgyvendinant Bendrijos politiką užtikrinamas aukštas žmonių gyvybės ir sveikatos apsaugos lygis. Bendrijos maisto ir pašarų sritis reglamentuojančios priemonės turi būti grindžiamos tinkamu galimo pavojaus žmonių ir gyvūnų sveikatai vertinimu ir, atsižvelgiant į esamus mokslinius įrodymus, turi būti išlaikomas arba, jeigu tai moksliškai pagrįsta, padidinamas žmonių ir gyvūnų sveikatos apsaugos lygis. Tačiau negalima manyti, kad visiškas rizikos panaikinimas – realus bet kokių rizikos valdymo sprendimų, susijusių su maisto sauga, tikslas, nes reikia atidžiai įvertinti rizikos mažinimo priemonių sąnaudas ir naudą, siekiant užtikrinti tokios priemonės proporcingumą. Koks rizikos lygis yra priimtinas, sprendžia rizikos valdytojas, atsižvelgdamas į visus mokslinio rizikos vertinimo elementus.

(24) Komisija, veikdama kaip ES lygmens rizikos valdytoja ir glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, yra atsakinga už tinkamo rizikos lygio nustatymą ir tinkamiausių priemonių patikimai visuomenės sveikatos apsaugai palaikyti priėmimą. Komisija persvarstė ir įvertino naujausią mokslinę informaciją apie žmonių galimybes užsikrėsti USE. Jos vertinimu šiuo metu rizika yra labai maža ir priimtina. Be taisyklių, susijusių su pašarais, ir nesiimdama neproporcingų priemonių Komisija reglamente (EB) Nr. 103/2009 numatė, kad turi būti pagreitinta klasikiniu skrepi užsikrėtusių pieno produktų gamybai auginamų gyvūnų bandų likvidavimo procedūra, nes taip dar labiau sumažinamas pavojus žmonėms užsikrėsti USE.

(25) Taigi Komisija, remdamasi turimose mokslinėse nuomonėse nurodytais moksliniais įrodymais ir konsultacijomis su Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatiniu komitetu, kol nepriimtas Pirmosios instancijos teismo sprendimas dėl užginčytų Reglamento (EB) Nr. 746/2008 nuostatų teisėtumo, susijęs ir su Prancūzijos pranešime nurodytu klausimu, pasikonsultavusi su Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatiniu komitetu, mano, kad, net atsižvelgiant į atsargumo principą, Prancūzijos priimtos laikinosios apsaugos priemonės apima daugiau nei būtina siekiant išvengti didelio pavojaus žmonių sveikatai.

(26) Todėl Komisija mano, kad priemonių, kurias Prancūzija priėmė 2009 m. vasario 25 d. ir apie kurias Komisijai pranešė 2009 m. kovo 9 d., taikymą pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 54 straipsnio 2 dalį reikėtų laikinai sustabdyti, kol bus priimtas sprendimas byloje T-257/07 *Prancūzija prieš Komisiją*.

(27) Šiame sprendime numatytos priemonės atitinka Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinio komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Prancūzija laikinai sustabdo priemonių, kuriomis draudžiama į jos teritoriją iš ūkių, kuriuose patvirtintas klasikinio skrepi atvejis, įvežti pieną ir pieno produktus maistui, taikymą, kol Pirmosios instancijos teismas nepriėmė galutinio sprendimo byloje T-257/07 *Prancūzija prieš Komisiją*.

2 straipsnis

Prancūzija imasi šiam sprendimui įgyvendinti būtinų priemonių ne vėliau kaip iki 2009 m. spalio 16 d.

Prancūzija apie šias priemones praneša Komisijai.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Prancūzijos Respublikai.

Priimta Briuselyje, 2009 m. rugsėjo 24 d.

Komisijos vardu

Androulla VASSILIOU

Komisijos narė